עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

עין משפט נר מצוה

כב א טוש"ע אה"ע סי' כ סעי' ד בהג"ה:
כג ב ג מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל"י טוש"ע אה"ע סי' כ סעי' כ:

תורה אור השלם

1. נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְתוּלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה:
איכה ה יא
2. הַשֹּׁכְבִים עַל מִטּוֹת שֵׁן וְסֹרְחִים עַל עַרְשׂוֹתָם וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ מַרְבֵּק:
עמוס ו ד
3. לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גֹּלִים וְסָר מִרְזַח סְרוּחִים: עמוס ו ז

עא:

כאן להשיאו אשה. פי' מיוחסת מד' אמהות[ו] דלא משום כ[ז]ישראלית לא צריך להיות בחזקת כשר דבלאו הכי מותר כישראלית דלאמר בעלמא (יבמות דף מה.) גבי עובד כוכבים הנולד מעובד כוכבים הבא על בת ישראל דאמרי ליה זיל גלי לו נסיב בת מיכן אלמא משמע דבמקום שאין מכירין אותו נותנין לו ישראלית ומותר לישאנה: **עד** היכן היא בבל. פי' בקונטרס לפי הענין נראה שבבל היתה כין שני נהרות גדולים הללו חדקל ופרת זה מן המזרח וזה מן המערב[א] ונאין ומושכין מן הדרום לצפון וקופו של פרת שופך במדקל[ב] כל זה יש ללמוד מכאן ארץ ישראל בדרומה של בבל כדכתיב מצפון תפתח הרעה אלמא דבבל מצפון ופרת יורד מארץ ישראל לבבל כדאמר בעלמא (שבת דף סה:) מיטרא במערבא סהדא רבא[ג] פרת שמיעי היו רבין ומלאים על שפתיו[ד] וקא בעי גמרא מה שכין שתי הנהרות פשיטא לן דבבל הוא אבל משפת חדקל ומצחון עד היכן מתפשט רוחבה של בבל אמר רב עד נהר עזק וד"ת פי'[ה] שנהר פרת היה בא ומושך מן הצפון לדרום שהרי נהר פרת בא מקדמת עדן[ו] וגן עדן הוא מצפון של עולם[ז] ומארץ ישראל לדרום ופרת בא מעדן והיה מושך מצפון לדרום והא דאמר מיטרא במערבא סהדא רבא פרת דמשמע דמושך מדרום לצפון י"ל דה"ק שהמים של פרת רבים כל כך שיחזרו המים למקום שבאו דהייגו מדרום לצפון[ח]: להך

כאן להשיאו אשה כאן להוציא אשה מידו אמר רב יוסף כל שסיחתו[ט] בבבל משיאין לו אשה והאידנא דאיכא רמאי חיישינן זעירי הוה קא מישתמיט מיניה דר' יוחנן דהוה אמר ליה נסיב ברתי יומא חד הוו קאזלי באורחא ממטו[י] לעורקמא דמיא ארכביה לר' יוחנן אכתפיה וקא מעבר ליה א"ל אורייתן בשרה בנתין לא כשרן מאי דעתיך אילימא מדתנן עשרה יוחסין עלו מבבל כהני לוויי[יא] אמו כהני לוי וישראלי כולהו סליקו כי היכי דאישתיור מהני אישתיור נמי מהני אישתמיטתיה הא דאמר[יב] ר"א לא עלה עזרא מבבל עד שעשאה כסולת נקייה ועלה עולא איקלע לפומבדיתא לבי רב יהודה חזייה לרב יצחק בריה דרב יהודה דגדל ולא נסיב א"ל מאי טעמא לא קא מנסיב ליה מר איתתא לבריה א"ל מי ידענא מהיכא אנסיב אמר ליה אטו אנן מי ידענן מהיכא קאתינן דילמא מהנך דכתיב[יג] נשים בציון ענו בתולות בערי יהודה וכי תימא[יד] עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר ודילמא מהנך דכתיב בהו[טו] השוכבים על מטות שן וסרוחים על ערסותם[טז] ואמר רבי יוסי בר' חנינא אלו בני אדם המשתינים מים בפני מטותיהם ערומים[יז] ומגדף בה ר' אבהו א"ה היינו דכתיב[יח] לכן עתה יגלו בראש גולים משום דמשתינים מים בפני מטותיהם ערומים יגלו בראש גולים אלא אמר ר' אבהו אלו בני אדם שאוכלין ושותין זה עם זה ומדביקין מטותיהם זו בזו ומחליפין נשותיהם זה לזה ומסריחים ערסותם בשכבת זרע שאינה שלהם אמר ליה היכי נעביד אמר ליה זיל בתר שתיקותא כי האי דבדקי בני מערבא כי מינצו בי תרי בהדי הדדי חזו הי מנייהו דקדים ושתיק אמרי אהאי מיוחס טפי[יט] אמר רב שתיקותיה דבבל היינו יחוסא איני והא איקלע רב[כ] (לבי בר שפי חלא) ובדק בהו מאי לאו ביחסותא לא בשתיקותא הכי קאמר להו בדוקו אי שתקי אי לא שתקי אמר רב יהודה אמר רב[כא] אם ראית שני בני אדם שמתגרים זה בזה שמץ פסול יש באחד מהן ואין מניחין[כב] אותו לידבק אחד בחבירו אמר ר' יהושע בן לוי[כג] אם ראית שתי משפחות המתגרות זו בזו שמץ פסול יש באחת מהן ואין מניחין אותה לידבק בחברתה א"ר פפא סבא משמיה דרב בבל בריאה מישון מיתה[כד] מדי חולה עילם גוססת ומה בין חולין לגוססין[כה] רוב חולין לחיים[כו] רוב גוססים למיתה עד היכן היא בבל רב אמר עד נהר עזק ושמואל אמר עד נהר יואני לעיל בדיגלת עד היכא רב אמר עד בגדא ואוונא ושמואל אמר עד מושכני ולא מושכני בכלל והאמר[כז] רבי חייא בר אבא אמר שמואל מושכני הרי היא כגולה ליוחסין אלא עד מושכני ומושכני בכלל לתחתית בדיגלת עד היכא אמר רב שמואל עד אפמייא תתאה תרתי אפמייא הויין חדא עיליתא וחדא תתייתא חדא כשירה וחדא פסולה ובין חדא לחדא פרסה וקא קפדי אהדדי ואפילו נורא לא מושלי אהדדי וסימניך דפסולתא הא דמישתעיא מישנית לעיל בפרת עד היכא רב אמר עד אקרא דתולבקני ושמואל אמר עד גישרא דבי פרת ור' יוחנן אמר עד מעברת דגזמא לייט[כח] אביי ואיתימא רב יוסף אדרב אדרב לייט אדשמואל לא לייט אלא לייט אדרב וכ"ש אדשמואל ואב"א לעולם אדרב לייט אדשמואל לא לייט וגישרא דבי פרת לתתאיתא הוה קאי והאידנא

פסולה. התמהוה: **ואפי' נורא לא מושלי אהדדי.** כדי שלא יהו רגילים אצלם שלא להתמהן כפ: **דפסולתא הא דמשתעיא מישנית.** וסימן זה יהא כידך שלא תטעה אי זו פסולה הן דמשתעי בלשון מישן שהיא קרובה למישן ואמר לעיל מישן מיתה: **בפרת.** על שפת פרת במערבה של בבל עד היכן מרכה משון לדרום: **עד גישרא דפרת.** שמואל היה מוסיף: **לייט.** כל שיסמוך על זה שאין יחוסה של בבל משון כל כך: **אדשמואל לא לייט.** בתמיה והרי הוא מוסיף: **אדשמואל לא לייט.** דכי אמרה שמואל למילתיה פותח היה ולא מוסיף וכימי שמואל היה הגשר למטה מתקרא דתולבקני: והאידנא

מסורת הש"ס

ו) [שלולית של מים המתוסתין כן פרש"י בתוספתא ומ:]. **ז)** [יש להוסיף וכו'. (רש"ל). כמ"ש וטפ' ויטרלל. ובכמ"י וטפ: ושלולו לוטמנו הכמ]. **ח)** [לעיל סט:]. **ט)** [כמ"י וטפ: כהו. ועי' יבמות מז ע"ב]. **י)** [יבמות כג. מה.]. **יא)** [ל"ל ערשתם]. **יב)** שבת כב.; **יג)** [ע"ז לה. מנ. פסחדרין נ: מ:]. **יד)** [ל"ל אמר רב מיוחסת דבבל הייגו שתיקותא כך הוא בש"ס]. **טו)** [נר' הענין לפי שיהלא פי' שם משפחה]. **ט)** [בכמ"י והפ"ר ותוק. ולכ"ל. (רש"ש). ולפנינו כרש"ל אלא שהרש"ל מוחק מימה אחד. ולפנינו לא נמחקו]. **ז)** [עי' לעיל מנ: וכרש"י שם ד"ה עזות ודי"ה משנה נטלה מישן]. **מ)** [כ"כ קנ. נגיון כת.]. **נ)** [נגיון כת. שבועות לב. **נא)** [ערכין יח.]. **נב)** [לקמן עב. ע"ש]. **נג)** [לעיל לג: וש"נ]. **נד)** [כדפר"ל ודפו"ר ועי"ש נגלו]. **נה)** [כדפר"ל: ושלו]. **נו)** [ל"כמיקה לכמוק" ליתא בעי"ל]. **נז)** [בע"י טוס: שפי מלא]. **נח)** [כ"כ הה ע"ש]. **נט)** [כדפר"ל: לגד לפון]. **ס)** [עי' משנה לקמן עו ע"א]. **סא)** [כדפר"ל: ישראל. ועי' מהרש"ל]. **סב)** [ל"ל רבה. וכן בפוס"ד. (רש"ל)]. **סג)** [בספר היסר סימן קנח]. **סד)** [בראשית כ. י - יד]. **סה)** [וכ' היטיב פוס' כ"ב פד. ד"ה נגמרא ותוס' בכתובות נה: ד"ה מטרא]. **סו)** [נדל"ל עח ע"ב].

גליון הש"ם

גמ' וב"ת גר' ועבר כו'. לעיל קח ע"ב לקמן עה ע"ב יבמות מה ע"א קח ע"ב: **שם** ודילמא מהנך. עיין מהרש"ל בח"מ יבמות [1]דף כג ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שסיחתו בבבל:

מוסף תוספות

א. פרת מן המערב ותיקל מן המזרח. תוס' רש"י. **ב.** ולהכי לא בעי לתחת בפרת עד היכא לפי שנופל בחדקל ובבל מושכת עוד למטה הימנו עד אמפייא תתיתא. שם. **ג.** פרת טעיד בדבר שהוא יורד מארץ ישראל לבבל וגדל ממי הגשמים וידרעין בני בבל שירדו גשמים בהרי ארי"י ושמחים על אחיהם. רש"י שבת סו:. **ד.** שהיו מכירים שירדו הגשמים לארי"י ע"י שהחזיר פרת לאחוריו ע"י גדולתו באר"י מתוך הגשמים. תוס' שבת שם.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com